

BIBLIOGRAFIA SELEKTYWNA

I. Źródła archiwalne

Archiwum Straży Granicznej w Kętrzynie
– Zespół KOP

Archiwum Wschodnie
– Zbiór Hoovera

Centralne Archiwum Wojskowe (CAW)
– relacje: rtm. Witolda Bilińskiego, kpt. Jana Konopki, kpt. Andrzeja Szumlińskiego, płk. Tadeusza Zieleniewskiego

Piłsudski Institute Archives, New York (PIA NY)
– Archiwum Jaklicza
– Archiwum Weinsteina
– Archiwum Sosnkowskiego
– Archiwum Poboga-Malinowskiego

Polish Institute and Sikorski Museum (PISM) London
– Zespół B.I.

Pracownia Dokumentacji Naukowej WIH AON
– Dokumenty i materiały nie publikowane

– relacja gen. W. Stachewicza
– W. Włodarkiewicz, *Działania wojenne w Małopolsce Wschodniej we wrześniu 1939 r.* (praca doktorska)
– A. Aksamitowski, *Fortyfikacje stałe w planach i działaniach wojennych II Rzeczypospolitej* (praca doktorska)
– J. Prochwicz, *Formacje Korpusu Ochrony Pogranicza w 1939 r.* (praca doktorska)

Rosijskij Gosudarstwiennyj Wojennyj Archiw (RGWA) Moskwa
– zespół 4 – Ludowy Komisariat Obrony ZSRS
– zespół 7 – okręgi wojskowe i instytucje LKO (w tym sztab Gen ACz.)
– zespół 9 – Główny Zarząd Polityczny ACz.
– zespół 25874 – Białoruski Specjalny Okręg Wojskowy
– zespół 35074 – 3 armia FB.
– zespół 35075 – 4 armia FB
– zespół 35076 – 5 armia FU

- zespół 35077 – 6 armia FU
- zespół 35078 – 10 armia FB
- zespół 35079 – 11 armia FB
- zespół 35084 – Frontu Ukraińskiego
- zespół 35086 – Frontu Białoruskiego
- zespół 37464 – 4 armia FB i 23 KS
- zespół 38057 – wojska konwojowe NKWD
- zespół 40334 – 5 armia FU
- zespół 40438 – Sztab Generalny ACz.
- zespół 40442 – instytucje LKO
- zespół 40443 – instytucje LKO
- zespół 40925 – Pograniczne wojska NKWD (szczątkowe)

II. Dokumenty publikowane

- Agresja sowiecka na Polskę w świetle dokumentów 17 września 1939 r.*, t. 1: *Geneza i skutki agresji*, t. 2: *Działania wojsk Frontu Ukraińskiego*, t. 3: *Działania wojsk Frontu Białoruskiego*, wybór i oprac. C. Grzelak, S. Jaczyński, E. Kozłowski, Warszawa 1994-1996.
- Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918-1945*, Seria D, t. VII-VIII, Baden-Baden 1956.
- Biała Księga, dokumenty*, oprac. W. Sukiennicki, Paryż 1964.
- Białe plamy. ZSRR – Niemcy 1939-1941. Dokumenty i materiały dotyczące stosunków radziecko-niemieckich w okresie od kwietnia 1939 r. do lipca 1941 r.*, Vilnius 1990.
- Dokumenty sowieckie zamieszczone w: „*Międzynarodnaja Żyzń*”, numery czasopisma z lat 1990-1993, Moskwa 1990-1993.
- Dokumenty sowieckie zamieszczone w: „*Wojenno Istorieskij Żurnał*”, numery czasopisma z lat 1990-1993, Moskwa 1990-1993.
- Dziennik działań bojowych sztabu Frontu Białoruskiego 1939*, wstęp i oprac. C. Grzelak, Warszawa 1998.
- Katyń, Dokumenty ludobójstwa*, oprac. i tłum. W. Materski, Warszawa 1992.
- Katyń, najnowsze dokumenty NKWD*, Paryż 1990
- Kulski W., Potulicki M., *Współczesna Europa Polityczna. Zbiór umów międzynarodowych*, Warszawa 1939.
- Mały rocznik statystyczny Polski 1939*, Warszawa 1939.
- Okupacja sowiecka (1939-1941) w świetle tajnych dokumentów*, oprac. zbiorowe pod red. T. Strzembosza, Warszawa 1996.
- Pogranicznyje wojska SSSR 1939 – ijun 1941. Sbornik dokumentow i materialow*, Moskwa 1970.
- Rokowania wojskowe radziecko-angielsko-francuskie w Moskwie 12-21 VIII 1939 r.*, „Sprawy Międzynarodowe” 1959, nr 7-8.
- Suchcitz Andrzej (oprac.), *Kampania wrześniowa 1939 roku. Sprawozdania informacyjne Oddziału II Sztabu Naczelnego Wodza*, Londyn 1986.
- 3 armia sowiecka w agresji na Polskę 1939 r. (Dokument sprawozdawczy)* Wstęp i oprac. C. Grzelak, Warszawa 2003.
- Wybór dokumentów do agresji 17.9.1939 r.*, cz. I, II, oprac. S. Jaczyński, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 1, 2 z 1993 r.
- Wybór dokumentów do agresji 17.9.1939 r.*, cz. III, IV, V, VI, oprac. C. Grzelak, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3, 4 z 1993 r., nr 1/2, 3 z 1994 r.
- Z archiwów sowieckich, t. I: Polscy jeńcy wojenni w ZSRR 1939-1941*, oprac. i tłum. W. Materski, Warszawa 1992.

III. Wspomnienia

- Anders Władysław, *Bez ostatniego rozdziału. Wspomnienia z lat 1939–1946*, Lublin 1992.
- B[arancewicz] W[itold], *Ze wspomnień dowódcy 4 baterii 2 dąbłot w kampanii 1939 r.*, „Bel-lona” z. 10 z 1943 r.
- Beck Józef, *Komentarze do historii dyplomatycznej wojny 1939 roku*, „Zeszyty Historyczne”, nr 20 z 1971 r.
- Beck Józef, *Ostatni raport*, Warszawa 1987.
- Below von Nicolaus, *Byłem adiutantem Hitlera 1937–1945*, Warszawa 1990.
- Bisping Józef, *Relacja z przebiegu działań 110 pułku ułanów we wrześniu 1939 roku oraz o powstaniu W.W. mjr. H. Dobrzańskiego*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej”, t. XIII, nr 107–108 z 1982 r.
- Brzeszczyński Stefan, *17 września 1939 r. w Moskwie. Wspomnienia ostatniego attaché woj-skowego Wolnej Polski w Moskwie*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej”, nr 89 z 1978.
- Ciano Galeazo, *Pamiętniki 1939–1943*, Warszawa 1991.
- Fedorowicz Leon, *Wspomnienie z akcji batalionu KOP nad Dniestrem w dn. 17.IX.1939 roku*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej” t. XII, nr 94 z 1979 r.
- Guderian Heinz, *Wspomnienia żołnierza*, Warszawa 1991.
- Halder Franz, *Dziennik wojenny*, t. I, Warszawa 1971.
- Herwarth von Hans, *Miedzy Hitlerem a Stalinem*, Warszawa 1992.
- Jeremienko Andriej, *Pomni wojnu*, Donieck 1971.
- Klauda Józef, *Gdy zamilkły strzały*, „Ład” nr 40 z 1989 r.
- Kopański Stanisław, *Wspomnienia wojenne 1939–1946*, Warszawa 1990.
- Korczyński Janusz, *Dziennik komendanta kwatery głównej Suwalskiej BKaw. w kampanii wrześniowej*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej” t. VIII, nr 58 z 1970.
- Korwin-Sokołowski Adam Ludwik, *Fragmenty wspomnień 1910–1945*, Paryż 1985.
- Koszutski Stanisław, *Ostatnie godziny Nowogródzkiej BK we wrześniu 1939 r.*, „Przegląd Ka-walerii i Broni Pancernej”, październik-grudzień 1976 r.
- Koszutski Stanisław, *Wspomnienia z różnych pobojuwisk*, Londyn 1972.
- Lipińska Grażyna, *Jeśli zapomnę o nich...*, Warszawa 1990.
- Mitkiewicz Leon, *Wspomnienia kowieńskie 1938–1939*, Warszawa 1990.
- Moje zderzenie z bolszewikami we wrześniu 1939 roku*, praca zbiorowa, Londyn 1986 r.
- Sandałow L.M., *Piereżitoje*, Moskwa 1961.
- Schellenberg Walter, *Wspomnienia*, Wrocław 1987.
- Schweizer Ludwik, *Wojna bez legendy*, Kirkoldy, Scotland 1943.
- Siemiński Ludwik, *Walczące Grodno, wspomnienia harcerza*, Białystok 1990.
- Sosnkowski Kazimierz, *Cieniom września*, Warszawa 1989.
- Surynt Wincenty, *8 szwadron kawalerii KOP „Krasne” nad Uszą w kampanii wrześniowej*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej” t. VIII, nr 60 z 1970 r.
- Szembek Jan, *Diariusz, Wrzesień-grudzień 1939 r.*, Warszawa 1989.
- Tiuleniew Iwan, *Czeriez tri wojny*, Moskwa 1960.
- Umiastowski Jan Kazimierz, *Przez kraj niewoli. Wspomnienia z Litwy i Rosji z lat 1939–1942*, Londyn 1947.
- Wróblewski Antoni, *Wspomnienia ze 101 pułku ułanów 1 Bryg. Rez. płka Tarnasiewicza z września 1939 r.*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej” t. IX, nr z lipca-września 1973 r.
- Wrzesień 1939 w relacjach i wspomnieniach*, wybór i oprac. M. Cieplewicz, E. Kozłowski, Warszawa 1989.

IV. Opracowania

- 17 września 1939. *Materiały z ogólnopolskiej konferencji historyków*, Kraków 25–26 października 1993, pod redakcją M. Batowskiego, Kraków 1994.
- Bethell Nicholas, *Zwycięska wojna Hitlera. Wrzesień 1939*, Warszawa 1997.
- Bielski Mieczysław, *Obrona Grodna we wrześniu 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3–4 z 1990 r.
- Bregman Aleksander, *Najlepszy sojusznik Hitlera. Studium o współpracy niemiecko-sowieckiej 1939–1941*, Londyn 1979.
- Bullock Alan, *Hitler i Stalin. Żywoty równoległe*, Warszawa 1994.
- Churchill Winston S., *Druga wojna światowa*, Gdańsk 1994–1996.
- Cienciała Anna, *O polskiej polityce zagranicznej w przededniu II wojny światowej*, „Bellona” 1967.
- Cieplewicz Mieczysław, Grzelak Czesław, *Wrzesień 1939 rok – wojna na dwa fronty*, w: *W 57 rocznicę obrony Warszawy w 1939 roku*, Warszawa 1996.
- Cygan Wiktor Krzysztof, *Kresy w ogniu. Wojna polsko-sowiecka 1939*, Warszawa 1990.
- Cygan Wiktor Krzysztof, *Zbrodnie sowieckie na jeńcach wojennych we wrześniu-październiku 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3 z 1992 r.
- Dalecki Ryszard, *Armia „Karpaty” w wojnie obronnej 1939 roku*, Rzeszów 1989.
- Dominiczak Henryk, *Granica wschodnia Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919–1939*, Warszawa 1992.
- Druga wojna światowa. Osądy, bilanse, refleksje*, oprac. zbiorowe pod red. Z. Mańkowskiego, Lublin 1996.
- Dubicki Tadeusz, Spruch Krzysztof, *Przedmieście rumuńskie, wrzesień 1939*, Częstochowa 2000.
- Dyskant Józef Wiesław, *Flotylla Rieczna Marynarki Wojennej wobec agresji sowieckiej we wrześniu 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3 z 1992 r.
- Dyskant Józef Wiesław, *Flotylle rzeczne w planach i działaniach wojennych II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1991.
- Eberhardt Piotr, *Polska granica wschodnia 1939–1945*, Warszawa 1992.
- Epler Adam, *Ostatni żołnierz polski kampanii roku 1939*, Londyn 1943.
- Głowacki Albin, *Jeńcy polscy w ZSRR, wrzesień 1939 – lipiec 1941*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3 z 1992 r.
- Głowacki Albin, *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939–1941*, Łódź 1997.
- Godyń Zygmunt, *Straty spośród kawalerzystów i pancernych z rąk sowieckich w II wojnie światowej*, Londyn 1976.
- Gondek Leszek, *17 września 1939. Agresja Stalina na Polskę*, Gdańsk 1990.
- Grif sekretności snjat. Poteri woorużennych sił SSSR w wojnach, bojowych dieistwijach i wojennych konfliktach*. Pod obszczej redakciej kandidata wojennych nauk gienierał-połkownika G.P. Kriwoszewea, Moskwa 1993.
- Grünberg Karol, Serczyk Jerzy, *Czwarty rozbiór Polski*, Warszawa 1990.
- Grzelak Czesław, *Dziennik sowieckiej agresji. Wrzesień 1939*, Warszawa 1994.
- Grzelak Czesław, *Grodno 1939*, Warszawa 1990.
- Grzelak Czesław, Kowalski Włodzimierz Stefan, *Kodziowce 1939*, Warszawa 1993.
- Grzelak Czesław, Kozłowski Eugeniusz, *Polski wrzesień 1939*, Warszawa 1994.
- Grzelak Czesław, *Szack-Wytyczno 1939*, Warszawa 1993.
- Grzelak Czesław, *Wilno 1939*, Warszawa 1993.
- Jabłonowski Marek, Jarski Jerzy, *Kalendarium II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1990.

- Jurga Tadeusz, *Obrona Polski*, Warszawa 1990.
- Klepaczko Józef, *Rozważania nad możliwościami obrony Polski w 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny”, nr 3 z 1989 r.
- Kot Mirosław, *Wschodnie umocnienia Rzeczypospolitej. Odcinek „Baranowicze”*, „Archeologia wojskowa”, nr 4.
- Kowalski Włodzimierz, *Dlaczego Wilno nie broniło się?*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3-4 z 1990 r.
- Kowalski Włodzimierz, *Hej tam na granicy, od Sejna na Podole. Z dziejów 24 baonu Korpusu Ochrony Pogranicza „Sejny”*, Sejny 1994.
- Kozłowski Eugeniusz, *Agresja na Polskę we wrześniu 1939 r. Próba bilansu strat*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3-4 z 1991 r.
- Kozłowski Eugeniusz, *Końcowy okres wojny obronnej Polski (17.9.–6.10.1939 r.)*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3 z 1989 r.
- Kozłowski Eugeniusz, *Wojsko Polskie 1936–1939. Próby modernizacji i rozbudowy*, Warszawa 1974.
- Krawczuk Tadeusz, Odziemkowski Janusz, *Polskie pociągi pancerne w wojnie obronnej Polski 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 2 z 1982 r.
- Kunert Andrzej Krzysztof, *Rzeczpospolita Walcząca. Wrzesień – grudzień 1939*. Kalendarium, Warszawa 1993.
- Leczyk Marian, *Polska a sąsiedzi. Stosunki wojskowe*, Białystok 1997.
- Liszewski Karol, *Wojna polsko-sowiecka 1939 r.*, Londyn 1986.
- Łojek Jerzy (Leopold Jeżewski), *Agresja 17 września 1939*, Warszawa 1990.
- Łossowski Piotr, *O decyzji opuszczenia Wilna w 1939 roku*, „Zeszyty Historyczne” z. 85 z 1988 r.
- Łossowski Piotr, *Po tej i tamtej stronie Niemna. Stosunki polsko-litewskie 1883–1939*, Warszawa 1985.
- Moczulski Leszek, *Wojna polska. Rozgrywka dyplomatyczna w przededniu wojny i działania obronne we wrześniu–październiku 1939*, Poznań 1972.
- Napaść sowiecka i okupacja polskich ziem wschodnich (wrzesień 1939)*, praca zbiorowa, Londyn 1987.
- Peplowski Andrzej, *Wywiad Polski na ZSRR 1921–1939*, Warszawa 1996.
- Pięta Jan, Roman Wanda Krystyna, Szczurowski Maciej, *Polacy internowani na Litwie 1939–1940*, Warszawa 1997.
- Pindel Kazimierz, *Obrona narodowa 1937–1939*, Warszawa 1979.
- Polskie Siły Zbrojne w II wojnie światowej*, t. I: *Kampania wrześniowa*, cz. I, II, III, IV, Londyn 1959–1986.
- Przyjaźnie i antagonizmy. Stosunki Polski z państwami sąsiednimi w latach 1918–1939*, oprac. zbiorowe pod red. J. Żarnowskiego, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk, 1977.
- Ryś (Rzyziński) Kazimierz, *Obrona Lwowa w roku 1939*, Palestyna 1943.
- Seeckt Hans, *Aus meinen Leben 1918–1936*, Leipzig 1940.
- Siemaszko Zbigniew S., *W sowieckim osaczeniu 1939–1943*, Londyn 1991.
- Sobczak Kazimierz, *Przyczyny wojny niemiecko-polskiej 1939 roku*, „Wojskowy Przegląd Historyczny”, nr 3 z 1989 r.
- Sowa Andrzej Leon, *U progu wojny. Z dziejów spraw wewnętrznych i polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej*, Kraków 1997.
- Strzembosz Tomasz, *Saga o „Łupaszce” ppłk. Jerzym Dąmbrowskim 1889–1941*, Warszawa 1996.
- Sudoł Adam, *Początki sowietyzacji Kresów Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej (jesień 1939)*, Bydgoszcz-Toruń 1997.
- Suwenirow O.F., *Klim, Koba skazał...*, „Wojenno Istorieskij Żurnał”, nr 12 z 1988 r.
- Szawłowski Ryszard, *Wojna polsko-sowiecka 1939 r.*, Warszawa 1995.

- Szeremietiew Romuald, *Czy mogliśmy przetrwać. Polska a Niemcy w latach 1918–1939*, Warszawa 1994.
- Szubański Rajmund, *Krótki zarys działań wojskowych na wschodnich terenach II Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 3 z 1989.
- Szubański Rajmund, *Plan operacyjny „Wschód”*, Warszawa 1993.
- Szubański Rajmund, *Polska broń pancerna w 1939 r.*, Warszawa 1982.
- Ślusarczyk Jacek, *Stosunki polsko-sowieckie 1939–1945*, Warszawa 1993.
- Torzecki Ryszard, *Polacy i Ukraińcy. Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1993.
- Umiastowski Roman, *Geografia wojenna Rzeczypospolitej Polskiej i ziem ościennych*, Warszawa 1924.
- Wandycz Piotr, *Telegram ambasadora Steinharda*, „Zeszyty Historyczne” nr 84 z 1989 r., (Paryż).
- Wieczorkiewicz Paweł, *Stalin i generalicja sowiecka w latach 1937–1941. Sprawa Tuchaczewskiego i jej konsekwencje*, Warszawa 1993.
- Wielhorski Janusz, *Materiały do historii kawalerii KOP*, „Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej”, t. X, nr 77 z 1974 r.
- Włodarkiewicz Wojciech, *Obrona Lwowa 1939*, Warszawa 1996.
- Wróblewski Jan, *Samodzielna Grupa Operacyjna „Polesie” 1939*, Warszawa 1989.
- Zarys dziejów wojskowości polskiej 1864–1939*, oprac. zbiorowe pod red. P. Staweckiego, Warszawa 1990.
- Zbrodnia katyńska. Droga do prawdy*, oprac. pod red. M. Tarczyńskiego, Warszawa 1992.
- Zgórniak Marian, *Europa w przededniu wojny*, Kraków 1993.
- Zgórniak Marian, *Możliwości wojenne Niemiec i Polski w 1939 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny”, nr 3 z 1989 r.